

עפ"ת (חיפה) 56338-05-24 - דור שרעבי נ' מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 56338-05-24 שרעבי נ' מדינת ישראל 22 יולי 2024
מאוחד עם עפ"ת 10201-04-24

לפני: כבוד השופט אינאס סלאמה

המערער: דור שרעבי
ע"י ב"כ עוה"ד מיכאל אדירעם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

פסק דין

1. לפניי ערעור מאוחד על שתי החלטות; הראשונה, של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה מיום 28.2.2024 בהמ"ש 795-02-24 (להלן: "**ההחלטה הראשונה**"), והשנייה של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה מיום 19.4.2024 בהמ"ש 2281-01-24 (להלן: "**ההחלטה השנייה**"). בשתי ההחלטות, נדחו בקשות שהגיש המערער להארכת המועד להישפט בגין שתי הודעות תשלום קנס (להלן גם: "**דו"ח**" או "**דו"חות**") שנרשמו לחובתו בתאריכים 6.10.2022 (דו"ח מס' 10501428873) ו- 6.11.2022 (דו"ח מס' 10501449325), בהתאמה. בדו"ח מושא ההחלטה הראשונה יוחסה למערער עבירה של שימוש בטלפון נייד שלא באמצעות דיבורית, בניגוד לתקנה 28(ב)(1)(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "**התקנות**"). בדו"ח מושא ההחלטה השנייה יוחסה למערער עבירה של אי ציות לתמרור בניגוד לתקנה 22(א) לתקנות.

2. בבקשה זהה להארכת המועד להישפט שהגיש המערער לבית המשפט קמא נטען, כי העבירות בוצעו על ידי נהג אחר, שעבד בחברה שבבעלות המערער, וכי אותו נהג ביצע בפרק זמן של כחודש ימים שלוש עבירות תנועה, אשר כולן נזקפו לחובת המערער בהיותו מי שרשום כבעלים של המשאית בה נהג אותו עובד.

נטען, כי העובד הועסק בחברה תקופה קצרה של שלושה חודשים, שלאחריה עבודתו הופסקה מסיבות שלא פורטו. המערער "פעל בנוהל רגיל כמו במקרים קודמים והעביר את הדו"חות למנהלת המשרד כדי שזו תטפל בהם מול הנהג. כאמור בתצהיר, 'מנהלת המשרד לא הצליחה ליצור קשר עם הנהג שכבר לא הועסק בחברה. בהכירה את הנסיבות ... ואת הנהג וידעה על סיום העסקתו, סברה שאין

טעם לרדוף עוד אחריו. בתום לב ומבלי להבין את המשמעות המשפטית שלמה אותם...". המערער "הניח לתומו שהעניין טופל כמקובל", עד ש"בשלהי הקיץ של 2023" קיבל המערער זימון לקורס נהיגה מונעת עקב נקודות. קצין הבטיחות של החברה פנה למשטרה ופנייתו נדחתה (מחוסר סמכות), ימים ספורים לפני אירועי ה- 7.10.2023. הואיל ולאחר מכן "חלק ממשאיות החברה גויסו והעסק שותק למעשה", ומשלא הצליח המערער לאתר שוב את הנהג, "עקב המצב הביטחוני לקח לו זמן לרכז ולאסוף את המסמכים הרלבנטיים".

לבקשות שהגיש המערער לבית המשפט קמא, צורפו דו"חות איכון של חברת איתורן שיש בהם כדי להצביע, לדידו של המערער, על הקשר בין הנהג לבין הדו"חות במועדים הרלוונטיים.

3. בהחלטה הראשונה, דחה בית המשפט קמא את הבקשה, תוך שקבע, כי אין מחלוקת שהקנס שולם, כאשר על סוגיית תשלום הקנס חולשות הוראותיו של סעיף 229(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "**החוק**"), לפיהן, "עם תשלום הקנס רואים את הנאשם כמי שהודה, הורשע ונשא את עונשו". נקבע, כי בשלב זה "יש לתת משקל כבד ואף מכריע לעיקרון סופיות הדיון ושל יעילות ההליך", וכי בנסיבות אלה נדרשים "טעמים כבדי משקל על מנת להאריך את המועד להישפט לאחר ביצוע התשלום".

עוד נקבע, כי אף שהמערער ידע אודות הדו"ח, הוא הגיש את בקשתו לראשונה בחודש ינואר 2024. לעניין תשלום הקנס על ידי "מנהלת המשרד", כבר נקבע כי בית המשפט אינו בוחן את זהות המשלם ואין די בטענה כי אחר שילם את הדו"ח כדי להיענות לבקשה. בית המשפט קמא הוסיף וקבע, כי "הדבר נכון במיוחד" שעה שהמערער "היה מודע לדו"ח שניתן וכן לניסיון להסבת הדו"ח על שם העובד שלו ומשלא פעל לוודא כי העניין טופל בהצלחה, אין לו להלין אלא על עצמו".

4. בהחלטה השנייה, דחה בית המשפט קמא את הבקשה, תוך שקבע כי אין מחלוקת שהדו"ח נמסר והתקבל אצל המערער. בנסיבות אלה, היה עליו "לעקוב ולוודא כי הטיפול בדו"ח הושלם, וכי הבקשה הוגשה במועד, ומשלא עשה כן, אין לו להלין אלא על עצמו בלבד; ויש גם לשים לב לשיהוי הניכר משך למעלה משנה". משכך, קבע בית המשפט קמא כי לא הייתה "הצדקה לאיחור בהגשת הבקשה. וגם בשל השיהוי יש לדחות את הבקשה".

אשר לעיוות הדין, קבע בית המשפט קמא כי בקשה להסבת קנס על שם אחר אינה מבססת חשש לעיוות דין, תוך שהפנה לפסיקה התומכת בקביעתו זו. עוד נקבע, כי אין די בטענה לקיומו של נזק בשל צבירת נקודות כדי להצדיק קבלת הבקשה.

5. המערער מאן להשלים עם החלטות בית המשפט קמא. בהודעות הערעור חזר על טענותיו כפי שנטענו לפני בית המשפט קמא, וציין, כי "בית המשפט קמא שגה בכך שלא שקל את מכלול הנסיבות, מספר הדו"חות ותוצאותיהן, היוצרות במצטבר מחד הכבדה קשה על המערער ועיוות דין, ומאידך, העובדה שהשארית המצב על קדמותו, תותר בלא פגע, נהג ברכב מסחרי כבד שביצע, לכאורה, 3 עבירות תנועה משמעותיות במהלך 30 ימים בלבד".

נטען, כי המערער "הוכיח לכאורה הן בבקשה ובתצהירו והן בדו"ח איתורן שצורף לבקשה, שבמועד ביצוע העבירה לכאורה, הנהג יצא מביתו (המרוחק ממשרדי החברה) בבוקר יום ביצועה וחזר אליו בערבו של היום". מאחר ונהגי החברה אינם מחזירים את המשאיות בתום יום העבודה, המדובר בהוכחה לקשר בין הנהג למשאית בה בוצעה העבירה, אלא שבית המשפט קמא לא התייחס כלל לכך.

עוד סבור המערער, כי גם אם לא צלח הוא את החלופה של סיבה מוצדקת לאיחור בהגשת הבקשות, הרי שחלופת עיוות הדין מחייבת קבלת כל אחת מהן. זאת, בשים לב ל"ראיות המשמעותיות" שהביא המערער לפני בית המשפט קמא. מדובר בראיות חיצוניות "של גורם בלתי תלוי ומוכר", ולכן היה מקום לקבל את הבקשה בכל אחד מהתיקים הנ"ל גם כדי למנוע עיוות דין.

6. בדיון לפניי, חזר ב"כ המערער על נימוקי הערעור בשני התיקים (שהדיון בהם אוחד). הוא הוסיף, בין היתר, כי במקרה דנן ואף שהמדיניות המשפטית ברורה היא, אלא שקיימים שני טעמים המצדיקים הארכת המועד להישפט; האישורים של חברת איתורן, והעובדה שמדובר בנהג משאית שבמשך חודש אחד עבר שלוש עבירות תנועה, כך שעסקין "בעבריין סדרתי". בהתאם, אם שוקלים את האינטרס הציבורי, הרי ששיקול זה מחייב דווקא הארכת המועד להישפט ובכך למנוע מעבריין סדרתי שנוהג על רכב כבד לחמוק מעונש. "סעיף 229 נותן סמכות לבית המשפט להאריך גם בנסיבות כאלה, ועל אף שהמחוקק מודע שיש מצבים שהנהג בעצמו לא ייתן את הדין".

7. ב"כ המשיבה התנגדה לערעור בשני התיקים וציינה, כי לדידה הבקשות דנן הוגשו "רק לאחר שהמערער קיבל זימון לקורס בנהיגה מונעת". הדבר, "מעלה את החשד שהבקשה נועדה אך ורק לשחרר את המערער מהקורס עצמו". נטען, כי "מדובר בשיהוי ניכר, דו"ח שכבר שולם". עוד נטען, כי בהעדר הנהג, היה יוסב הדו"ח יכול ותעלה טענת התיישנות.

דיון והכרעה

8. לאחר שנתתי דעתי להודעות הערעור על נספחיהן ולטענות הצדדים לפניי, ולאחר שעיינתי בתיקים של בית המשפט קמא - נחה דעתי כי **דין הערעור בשני התיקים להידחות.**

9. בהתאם לסעיף 229(ח) לחוק, עם תשלום הקנס מושא הודעת תשלום קנס, רואים את מקבל ההודעה, "כאילו הודה באשמה בפני בית המשפט, הורשע ונשא את עונשו".

10. בפסיקה נקבע, כי הארכת המועד להישפט בנסיבות מעין אלו, אפשרית **במקרים מיוחדים ובנסיבות חריגות ביותר**. איני סבור כי הנסיבות בענייננו הן כאלה שיש בהן כדי להצדיק חריגה מהכלל הבסיסי שנקבע בסעיף 229(ח) הנ"ל וכי מדובר במקרה אשר בא בקהלם של מקרים חריגים אלה. ראו, מיני רבים, רע"פ 1896/18 הדני נ. מדינת ישראל (להלן: "עניין קורנפלד"); רע"פ 7839/08 קורנפלד נ. מדינת ישראל (10.11.2008) (להלן: "עניין קורנפלד"); רע"פ 8927/07 אבו עסב נ. מדינת ישראל (29.01.2008) (להלן: "עניין אבו עסב"); רע"פ 2096/07 כוכבי נ. מדינת ישראל (01.05.2007).

11. אין חולק כי הדו"חות התקבלו אצל המערער וכי אלה שולמו בסמוך לאחר קבלתם. **משמעות תשלום הקנס היא ברורה**. אין די בטענה כי מקבל הדו"ח העביר את הטיפול בדו"ח לאדם אחר ("מנהלת המשרד" בענייננו), כדי לפטור אותו ממשמעות זו. העובדה כי המערער בחר **להמתין מספר חודשים** ולא לנקוט בכל פעולה, אלא אך ורק לאחר קבלת זימון לקורס נהיגה מונעת עקב נקודות "בשלהי הקיץ של 2023", יש בה משום **שיהוי משמעותי** שדי בו כשלעצמו כדי להביא לדחיית הבקשה.

12. ודוק, **עם תשלום הקנס** מאבד הנהג למעשה את הפריבילגיה שניתנה לו בדין ואת זכותו לפנות בבקשה להישפט או בבקשה להסבת הדו"ח על שם אחר. עם התשלום, אופציה זו נחסמת, והדרך היחידה אשר פתוחה בפני הנהג היא לפעול על פי סעיף 230 לחוק. סעיף זה אשר מעגן את סמכותו של בית המשפט להאריך את המועד להישפט, מונה שני מצבים בהם רשאי בית המשפט "לקיים את המשפט": הראשון - אם שוכנע שהבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמנעו ממנו להגישה במועד, והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה (כאמור בסעיף 229(ה) לחוק); השני - "מנימוקים מיוחדים אחרים" שיפרט בית המשפט בהחלטתו. הכוונה ככלל למצבים בהם הדבר נדרש לצורך מניעת עיוות דין, היה ולא יוארך המועד.

שיהוי כה משמעותי כפי שהיה בענייננו, בוודאי שאינו יכול להיחשב סיבה מוצדקת לפנייה של המערער באיחור. זאת במיוחד, שעה שמדובר בקנס ששולם. נוכח המשמעות המשפטית של תשלום הקנס, יש להעניק חשיבות רבה **לעיקרון סופיות הדין ועילות**

ההליך השיפוטי.

בקובעי זאת, איני מתעלם מהטענה כי "מנהלת המשרד" היא זו ששילמה את הקנס. אולם, כבר נקבע, כי "בית המשפט אינו מחויב לבחון האם הקנס שולם על ידי המבקש, או על ידי אחר, בהנחייתו של המבקש, על דעתו או בניגוד לדעתו". רע"פ 7928/21 ג'ינו נ. מדינת ישראל (21.11.2021).

13. נשאלת כעת השאלה, האם חרף היעדרה של סיבה מוצדקת לאיחור, עדיין מתקיימים "נימוקים מיוחדים אחרים" (כלשון סעיף 230 לחוק), אשר מצדיקים הארכת המועד להישפט. על שאלה זו ענה בית המשפט קמא בשתי ההחלטות, בשלילה. בכגון דא, לא מצאתי כי בנסיבות עניינינו יש מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט קמא. זאת, חרף הטענה כי המשאית היתה בחזקתו ובשימוש של נהג אחר, שלפי המערער הינו בבחינת "עבריון סדרתי" אשר ביצע שלוש עבירות תנועה בפרק זמן קצר של כחודש ימים.

14. לא אחת נקבע, כי אין בעצם הטענה כי אחר נהג ברכב כדי לבסס כשלעצמה חשש לעיוות דין. ראו למשל עניין **קורנפלד ועניין אבו עסב** שהוזכרו לעיל. שעה שבעל הרכב אינו פועל כדי להסב את הקנס על שם מי שנטען כי נהג ברכב בפועל, בתוך סד הזמנים הקבוע בדין, ובוחר לשלם את הקנס, הרי שעיקרון סופיות הדיון מחייב להעניק חשיבות גדולה לסד הזמנים שנקבע בדין. אי לכך, אין זה נכון כי כל אימת שמועלית טענה כגון דא, ימהר בית המשפט ויניע אוטומטית את גלגלי ההליך לאחור, באופן אשר מאיין למעשה את הרציונאל מאחורי עיקרון סופיות הדיון. יש להותיר זאת אפוא לנסיבות מיוחדות וחריגות שעניינינו אינו נמנה עליהן.

15. ויודגש, למעלה מהצורך, כי לרישום של הבעלות על רכב יש משמעות משפטית נוכח החזקה שנקבעה בסעיף 27ב לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. משמעות זו מגיעה עם אחריות בצידה. אי לכך, אין די בהעברת הטיפול בדו"ח לאחרים או בהסתמכות כי "העניין טופל כמקובל". אחריות בעל הרכב מחייבת אותו לפעול בשקידה סבירה, במסגרת סד הזמנים שבדין, כדי להוכיח שאחר השתמש ברכבו. אם אינו עושה זאת, אלא משתהה זמן רב, כשבמקביל הקנס אף משולם, אין לו להלין אלא על עצמו.

16. איני מתעלם מהמסמכים שצירף המערער להודעת הערעור ולבקשות שהגיש לבית המשפט קמא, ואשר יכולים לכאורה לבסס את הטענה כי נהג אחר החזיק ונהג במשאית בעת ביצוע העבירות. אולם, בנקודת הזמן הזאת ובשים לב לשיהוי בפנייה לבית המשפט, לתשלום הדו"חות ולמכלול הנסיבות, סבורני שידו של עיקרון סופיות הדיון על העליונה, וכי בדין הבקשות להארכת מועד נדחו על ידי בית המשפט קמא.

סוף דבר

17. השורה התחתונה מכל האמור היא, **שדין הערעור בשני התיקים, להידחות.**

מזכירות בית המשפט תשלח לצדדים עותק פסק הדין כמקובל.

ניתן היום, ט"ז תמוז תשפ"ד, 22 יולי 2024, בהעדר
הצדדים, בהסכמה.